

## **Специфіка формування системи проєктного менеджменту в управлінні релігійними організаціями**

**Євген Зіскінд**

*аспірант,*

*ВНЗ «Університет економіки та права «КРОК», Київ, Україна,*

*e-mail: yevgeniyziskind@gmail.com,*

*ORCID: 0000-0003-3309-5627*

За роки розвитку незалежної української держави відбулося формування нової моделі державно-церковних відносин та її інституційних форм. Релігійні деномінації впливають на політичний процес, бізнес-кола країни, лобіюють деякі економічні і розпочинають власні бізнес-проєкти [1]. Принципових змін зазнала система стосунків релігійних громад і суспільства, зокрема в освіті, збройних силах, благодійності, охороні здоров'я, культурної, творчої діяльності, науці, включаючи гуманітарні дослідження, діяльності з охорони навколишнього середовища, економічної діяльності на користь релігійних організацій, держави та суспільства [2].

Розвиток та розширення сфер діяльності релігійних громад та їх проєктів, вимагає пошуку ефективних рішень для управління окремими видами діяльності. Використання інструментарію та підходу проєктного менеджменту в управлінні діяльністю релігійних організацій є одним з основних засобів забезпечення ефективності їх діяльності, що, в свою чергу, передбачає наявність у релігійних організацій певної кількості фахівців з відповідним досвідом.

Концептуальні особливості релігійних організацій обумовлюють специфічні риси менеджменту:

- поєднання духовних та управлінських аспектів. Релігійна місія є основною метою існування релігійної організації, і вона повинна бути відображена в її управлінських процесах. Управління релігійною організацією повинно відображати духовність та моральність і має бути спрямоване на досягнення цієї місії, з урахуванням релігійних традицій і цінностей. Ці цінності можуть бути відмінними від тих, що діють у суспільстві загалом, тому вони повинні бути враховані при розробці стратегії та прийнятті управлінських рішень;

- ієрархічна структура. Більшість релігійних організацій мають ієрархічну структуру, яка вимагає від управлінців розуміння ролі та відповідальності кожного рівня управління. Управління релігійною організацією повинно враховувати роль духовного лідера в організації та його вплив на громаду. Духовний лідер може мати значний вплив на прийняття рішень в організації та має ключову роль у формуванні культури організації. Водночас, управлінські рішення повинні прийматися з дотриманням балансу інтересів, з урахуванням думок інших членів громади, а не лише керівництва.

Управління релігійними проєктами проводиться групами зацікавлених сторін – духовними лідерами, правлінням громади, інституційними та фізичними донорами, підрядниками, що мають мережу взаємовідносин, яка ускладнює

систему комунікацій і відносин.

Окремим аспектом проблем є розповсюджена відсутність/недостатній рівень сучасних фінансових знань, навичок і здібностей у релігійних лідерів, що може призводити до шахрайства та марнотратної діяльності в релігійних установах.. Управлінці виявляють, що їм потрібно регулярна перекваліфікація, щоби впоратися з передовими технологіями та інформацією.

В той же час упровадження проектного менеджменту в релігійних громадах стикається з низкою загальних проблем: нестачею сертифікованих фахівців із проектного менеджменту на ринку праці; відсутністю досвіду управління розвитком організацій у керівників; недостатньою мотивацією до впровадження інноваційних інструментів у діяльність організацій; опором нововведенням через відсутність формалізації та неефективність організаційних структур управління; низьким рівнем довіри до консалтингових організацій та навчальних закладів через недосконалу конкуренцію на ринку [3].

У своєму дослідженні Дж. Пластов [4] наводить три загальні перешкоди для церковних змін: традиції, упередженість і страх невдачі.

Подоланню опору з боку релігійних діячів до змін в системі управління та ефективному впровадженню інструментарію проектного менеджменту в управління релігійними організаціями сприяють слідуючи дії:

- розробка спеціальної програми релігійного менеджменту та адміністрування, адаптованої до різних конфесій та типів організацій;
- запровадження дисципліни проектного менеджменту в освітніх програмах вищих теологічних навчальних закладах;
- запровадження курсів підвищення кваліфікації для релігійних діячів, навчально-консультаційних програм.

Ще одним ефективним засобом впровадження проектного менеджменту є залучення релігійними організаціями професійних консультантів. Часто рішення зробити це обумовлено необхідністю додати спеціалізований досвід без надмірного найму і значних довгострокових витрат. У той час як релігійні лідери, повинні бути готові взяти на себе відповідальність за ініціативи зі змін, наявність досвідченого консультанта, може зменшити опір змінам і подолати організаційну інерцію [5].

Незважаючи на чіткі відмінності між релігійними та іншими організаціями, спосіб управління людьми та керування організацією має універсальне застосування. Лідери релігійних організацій не повинні ігнорувати теорію менеджменту та успішні організаційні практики, розроблені в інших галузях людського суспільства. Інвестиції в адміністративний розвиток священнослужителів у багато разів повернуться завдяки більш ефективному управлінню [6].

**Ключові слова:** проектний менеджмент, управління релігійними організаціями.

### Список використаних джерел

1. Слубська А.Я. Вектори взаємодії церкви, держави та громадянського суспільства в Україні в роки незалежності. Наукові записки. Серія "Історичне релігієзнавство". – 2012. – С. 215-227.
2. Андрусишин Б. І., Бондаренко В. Д. Державно-церковні відносини: природа, зміст, характер функціонування, типологізація. – 2009. <http://enpuir.npu.edu.ua/bitstream/handle/123456789/2040/15.pdf?sequence=1>.
3. Гребенчак І.О., Саваріна І.П. Перспективи та проблеми впровадження проектного підходу в управлінні підприємством. Управління проектами: проектний підхід в сучасному менеджменті: Матеріали XI Міжнародної науково-практичної конференції. – Одеса: ОДАБА. 2020. – 358с.
4. J. Plastow. Isn't the Holy Spirit enough?: The case for churches and ministry leaders to hire a professional consultant. *Journal of Practical Consulting*. 2018. 6(1).10–17.
5. Collins, G. R. (2002). *Christian coaching: Helping others turn potential into reality*. Colorado Springs, CO: NavPress.
6. Мельник М. Управління церковними структурами: як це відбувається? Що приносить успіх? 2019. URL: [https://risu.ua/tochka-zoru-upravlinnya-cerkovnimi-strukturami-yak-ce-vidbuvayetsya-shcho-prinosit-uspih\\_n108572](https://risu.ua/tochka-zoru-upravlinnya-cerkovnimi-strukturami-yak-ce-vidbuvayetsya-shcho-prinosit-uspih_n108572).